

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันกระแสการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและเทคโนโลยี เป็นไปอย่างรวดเร็วจึงทำให้การบริหารและการจัดการมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น การจัดการศึกษาก็เช่นกัน จำเป็นที่ต้องเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมดังกล่าว พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้มีการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปสู่การปกครองส่วนท้องถิ่น มีการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอก และการเปลี่ยนแปลงระดับชั้นของครู-อาจารย์จากเดิมให้เหลือเพียง 4 ระดับ ซึ่งครูอาจารย์ทุกคนจะต้องจัดทำผลงานของตนเองเพื่อให้มีการประเมินผลการสอน การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นการพัฒนาบุคลากรเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและเทคโนโลยี กำลังคนที่มีคุณภาพนับเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการรองรับกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว และสามารถนำประสบการณ์ ความรู้ความสามารถและทักษะมาใช้ในการพัฒนาประเทศ

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, หน้า 7) ได้กล่าวไว้ว่า การปฏิรูปการศึกษาในปัจจุบันซึ่งดำเนินการโดยรัฐตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บททางการศึกษาของชาตินั้น ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในวงการการศึกษา และสิ่งหนึ่งที่มีความสำคัญต่อวงการศึกษาคือ ครู ซึ่งจะผู้นำพระราชบัญญัติมาปฏิบัติ โดยเฉพาะการปฏิรูปการเรียนรู้ให้ประสบผลสำเร็จ โดยมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับผู้เรียนเป็นหลัก ดังนั้นครูจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในฐานะผู้จัดประสบการณ์ บรรยากาศในกระบวนการเรียนรู้ เสนอสาระที่ท้าทายการคิด วิเคราะห์ การวิจารณ์อย่างมีเหตุผลรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้แก่ผู้เรียน แต่ในสภาพปัจจุบันตัวครูยังขาดการพัฒนาตนเอง ตามที่ รุ่ง แก้วแดง (2540, หน้า 30) ได้กล่าวไว้ว่า ครูส่วนใหญ่ไม่ได้พัฒนาตนเอง หลังจากจบสถาบันฝึกหัดครูไปแล้ว ตัวครูเองไม่ค่อยสนใจศึกษาต่อยอดความรู้เพิ่มเติม ความรู้ส่วนใหญ่จึงเป็นความรู้ที่ได้จากการฝึกประสบการณ์ ในสถาบันฝึกหัดครูมา จึงทำให้ไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของวิทยาการใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันที่ค่อนข้างรวดเร็วและยังขาดการวิจัยและพัฒนาตนเอง ศาสตร์ในสาขาการศึกษา มีการวิจัยและพัฒนาไม่น้อยเมื่อเทียบกับวงการอื่น หรือแม้จะมีงานวิจัยอยู่ระดับน้อย แต่ไม่สนใจที่จะนำมาปรับขยายผลกับนักเรียนของตน รวมถึงสถานศึกษาขาดการทำงานเชิงรุก จะทำงานในเชิงตั้งรับมากกว่า ชุมชนกับโรงเรียนไม่ได้ร่วมกันพัฒนาการศึกษาร่วมกันอย่างจริงจัง การดำเนินการศึกษาผู้ปกครองมีส่วนร่วมน้อยทำให้ขาดการยอมรับจากชุมชน

การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศเพื่อสร้างคนไทยให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพพร้อมที่จะแข่งขันและร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ในเวทีโลก การบริหารและการจัดการศึกษาจึงต้องมุ่งเน้นทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ คุณธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคม การปฏิรูปการศึกษาโดยรวมมุ่งเน้นพัฒนาระบบการศึกษาของประเทศให้เจริญก้าวหน้า และสอดคล้องกับสภาวการณ์ที่เปลี่ยนแปลงของโลก ซึ่งการปฏิรูปการศึกษาก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน ดังเช่น วรี เกียสกุล (2547, หน้า 2) ที่ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนั้น ครูต้องเปลี่ยนบทบาทของครูจากครูผู้สอนหรือผู้ถ่ายทอดความรู้ มาเป็นผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน เป็นผู้ที่มีหน้าที่จัดการเรียนรู้ เป็นผู้กำกับการแสดงและเป็นกัลยาณมิตรของลูกศิษย์ คือ เป็นผู้คอยช่วยเหลือให้ลูกศิษย์หรือผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยความรัก ความเมตตา ความเอาใจใส่และความปรารถนาดีต่อศิษย์ ตลอดทั้งเป็นที่พึ่งของศิษย์ บทบาทของครูจำต้องเปลี่ยนแปลงมาเป็นผู้ให้การสนับสนุน สร้างเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมายแก่ผู้เรียน ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากที่สุดตามศักยภาพ บทบาทของครูที่สำคัญมี 2 ประการ คือ 1. บทบาทของครูด้านการเตรียมการ ได้แก่ 1) การเตรียมตนเอง เตรียมตนให้พร้อมสำหรับบทบาทเป็นแหล่งความรู้ ต้องให้คำอธิบาย แนะนำนักเรียน 2) การเตรียมแหล่งข้อมูล ผู้สอนต้องเตรียมแหล่งความรู้ให้แก่ผู้เรียน ทั้งในรูปแบบสื่อการเรียน ใบความรู้ และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ให้พร้อม 3) การเตรียมกิจกรรมการเรียนรู้ ครูวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด จะต้องวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ เพื่อไปออกแบบกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 4) เตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์ เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ และเตรียมการวัดและประเมินผล ให้ตรงจุดประสงค์การเรียนรู้ ครอบคลุมทุกกระบวนการ และ 2. บทบาทของครูด้านการดำเนินการ ได้แก่ 1) เป็นผู้ให้การช่วยเหลือและให้คำแนะนำปรึกษา 2) เป็นผู้สนับสนุนหรือเสริมแรง 3) เป็นผู้ร่วมทำกิจกรรม 4) เป็นผู้ติดตามตรวจสอบ และ 5) เป็นผู้เสริมสร้างบรรยากาศการเรียนการสอน

แม้ว่าการศึกษาของไทยจะได้เริ่มเป็นจริงเป็นจัง และกว้างขวางขึ้นมาเป็นเวลานานพอสมควร และได้รับการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขมาตลอด แต่ยังมีปัญหาอุปสรรคในการจัดการศึกษา และการบริหารการศึกษาหลายประการ กล่าวคือ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) 1) คุณภาพการจัดการศึกษายังไม่เป็นที่น่าพอใจ ที่พอจะสู้ประเทศอื่นในเวทีโลกได้ 2) การบริหารการศึกษาและการจัดการศึกษายังรวมศูนย์อำนาจไว้ส่วนกลาง กอปรทั้งขาดเอกภาพ ทั้งด้านนโยบายและมาตรฐาน 3) การขาดประสิทธิภาพของการประกันคุณภาพการศึกษา 4) การขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน 5) การขาดการพัฒนา นโยบายอย่างต่อเนื่อง 6) การขาดความเชื่อมโยงกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน นอกจากนี้ปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวประเทศไทยในปัจจุบันยังประสบวิกฤตการศึกษาหลายประการ (สำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาแห่งชาติ, 2544) ได้แก่ 1) วิกฤตด้านโอกาสและการเข้ารับการศึกษา 2) วิกฤตด้านคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน 3) วิกฤตด้านความเสมอภาคในสิทธิทางการศึกษา 2 สภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในประเทศไทย 4) วิกฤตด้านการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ 5) วิกฤตด้านการขาดความสามารถในการแข่งขันกับนานาประเทศ ประสิทธิภาพในการผลิตและรายได้ประชาชาติ 6) วิกฤตด้านคุณธรรม จริยธรรม 7) วิกฤตด้านศิลปะ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย

ธีระ รุญเจริญ (2545, หน้า 49) กล่าวว่า การบริหารการศึกษาของประเทศไทย ต้องยอมรับกันว่า ยังมีได้เป็นระบบที่เป็นการเอื้ออำนวยต่อการบริหารการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพราะยังเป็นระบบอำนาจ อำนาจในการบังคับบัญชาการตัดสินใจ การอนุญาต อนุมัติ ตลอดจนการบริหารงานบุคคล การเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง และการเงินหรืองบประมาณ ในการบริหารศึกษานั้นอยู่ที่ส่วนกลาง หรืออยู่ที่กระทรวง ทบวงกรม ระบบการบริหารดังกล่าวนี้เป็นสายการบังคับบัญชาที่ก่อให้เกิดความล่าช้า และไม่สนองตอบต่อความต้องการของท้องถิ่นต่าง ๆ ได้ จึงทำให้การบริหารการศึกษาไม่เกิดผลดีหรือไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร จากปัญหาอุปสรรคในการจัดการศึกษาและการบริหารการศึกษาดังกล่าวข้างต้น ทำให้เกิดผลกระทบหลายด้าน โดยเฉพาะในด้านคุณภาพการศึกษา จากการประเมินโดยกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ เมื่อปี 2540 พบว่า (กรมวิชาการ, 2541) นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั่วประเทศ ได้คะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของคะแนนเต็มถึง 4 วิชา จากการสอบทั้งหมด 5 วิชา กล่าวคือ มีเพียงวิชาเดียวเท่านั้นที่นักเรียนสอบได้เกินร้อยละ 50 และในทำนองเดียวกัน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก็สอบได้คะแนนเกินร้อยละ 50 เพียงวิชาเดียว จากที่สอบทั้งหมด 8 วิชา การประเมินการศึกษาในระดับนานาชาติ มีข้อมูลชี้ชัดว่าการศึกษาไทยมีคุณภาพต่ำกว่าหลายประเทศในแถบเอเชีย

ในส่วนของผลการสอบเพื่อประเมินความรู้ของผู้เรียนของนักเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ซึ่งผลการสอบรวมปลายปีของช่วงชั้นที่ 2 และ 3 การสอบประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ ผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเกือบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่ำลง เมื่อเทียบกับปี 2546 กับปี 2549 ที่ผ่านมา รวมถึงมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ไม่ผ่านเกณฑ์จากการสอบ ดังแสดงในตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 1 ผลคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์การสอบประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 2 และ 3 (ประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3) ในเขตพื้นที่การศึกษา
สิงห์บุรี

กลุ่มสาระการเรียนรู้	ผลการสอบช่วงชั้นที่ 2		ผลการสอบช่วงชั้นที่ 3	
	/ปีการศึกษา		/ปีการศึกษา	
	2546	2549	2546	2549
คณิตศาสตร์	41.70	38.87	34.99	31.15
วิทยาศาสตร์	42.41	43.17	38.07	39.37
ภาษาไทย	45.25	42.74	53.98	43.94
ภาษาต่างประเทศ	41.14	34.51	37.92	30.86
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	ไม่สอบ		49.33	41.69

ที่มา (รายงานประเมินผลสัมฤทธิ์ผู้เรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี, 2550)

ข้อมูลดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า การจัดการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี มีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพในการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพมากขึ้น โดยเฉพาะโรงเรียนที่ถูกคัดเลือกให้เป็น โรงเรียนแกนนำผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับการกระจายอำนาจ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาว่า การกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาเป็นกลไกหนึ่งที่สามารถทำให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาประสบความสำเร็จ โดยที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 หมวด 5 ส่วนที่ 1 มาตรา 39 ระบุว่า “ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ งานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง” และเพื่อให้การดำเนินงานมีความเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 44 จึงได้กำหนดเจตนารมณ์ให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล มีอิสระคล่องตัวในการบริหารสถานศึกษาได้สะดวกรวดเร็ว ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยการนำแนวคิดหลักของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (school base management : SBM) ที่เน้นการกระจายอำนาจจากส่วนกลางและเขตพื้นที่การศึกษาไปยังสถานศึกษาภายใต้การบริหารในรูปแบบบุคคล คือ คณะกรรมการโรงเรียนหรือกรรมการสถานศึกษา ใช้วิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม (participation) รุ่ง แก้วแดง (2540, หน้า 301) กล่าวว่า หากจะให้การศึกษาของไทยเจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับต่างประเทศ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกระจายอำนาจให้คนทุกคนร่วมรับผิดชอบ เพราะยิ่งรวมอำนาจมากเท่าไร ผู้รับผิดชอบก็จะมี

จำนวนน้อย แต่การกระจายอำนาจทำให้ทุกส่วนของสังคม มีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อการศึกษามีใช้กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งรับผิดชอบอย่างที่เป็นอยู่ปัจจุบัน

จากสภาพปัญหาต่างๆ ของการจัดการศึกษา ดังกล่าวข้างต้น ทำให้กระทรวงศึกษาธิการกำหนดแนวทางในการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นกลไกหนึ่งที่ช่วยให้การบริหารสถานศึกษาเกิดความคล่องตัว มีผลต่อสภาพการปฏิบัติงานทั้งในด้านการเรียนการสอนและงานด้านอื่น ๆ ของครู อันจะส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งในส่วนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี มีโรงเรียนจำนวน 2 แห่งที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนแกนนำผู้นำการเปลี่ยนแปลงคือ โรงเรียนสิงห์บุรี และโรงเรียนวัดพรหมสาคร เนื่องจากเป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมและผ่านการรับรองการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) อยู่ในระดับดี ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูข้าราชการครูของโรงเรียนสิงห์บุรี ที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นหนึ่งในโรงเรียนแกนนำผู้นำการเปลี่ยนแปลง เพื่อรองรับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา จึงมีความสนใจที่จะวิจัยสภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการครู ว่ามีสภาพการปฏิบัติงานในแต่ละด้านตามขอบข่ายการกระจายอำนาจในการบริหารและจัดการศึกษา อยู่ในระดับใด และผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้บริหารสามารถนำไปเป็นข้อมูลเพื่อใช้เป็นแนวทางการบริหารงาน เพื่อตอบสนองความต้องการของนโยบายของรัฐในของการกระจายอำนาจในด้านการศึกษา สามารถทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมีประสิทธิภาพ และมีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดีขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการครูโรงเรียนแกนนำผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับการกระจายอำนาจในการบริหารและจัดการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการครูโรงเรียนแกนนำผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับการกระจายอำนาจในการบริหารและจัดการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และกลุ่มสาระการเรียนรู้

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้จะทำให้ทราบ สภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการครูโรงเรียนแกนนำผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับการกระจายอำนาจในการบริหารและจัดการศึกษา ตามขอบข่ายของการกระจายอำนาจในการบริหารและจัดการศึกษา เพื่อให้ประธานกรรมการเขต

พื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ครู และบุคลากรอื่น ในเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งหน่วยงานทางการศึกษาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัย ไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษา เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น และเป็นแนวทางพัฒนางานการศึกษาให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ข้าราชการครูโรงเรียนแกนนำ ผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับการกระจายอำนาจในการบริหารและจัดการศึกษา จำนวน 2 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ปีการศึกษา 2551 คือ โรงเรียนสิงห์บุรี จำนวน 181 คน และโรงเรียนวัดพรหมสาคร จำนวน 56 คน รวมทั้งสิ้น 237 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการครูโรงเรียนแกนนำผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับการกระจายอำนาจในการบริหารและจัดการศึกษา จำนวน 2 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ปีการศึกษา 2551 คือ โรงเรียนสิงห์บุรี และโรงเรียนวัดพรหมสาคร การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการคำนวณจากสูตรของยามานะ (Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 ยอมให้คลาดเคลื่อนได้ร้อยละ 5 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 149 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ เป็นตัวแปรเกี่ยวกับปัจจัยทางประชากรศาสตร์

2.1.1 เพศ

1) ชาย	2) หญิง

2.1.2 อายุ

1) ต่ำกว่า 25 ปี	2) 25-35 ปี
3) 36-50 ปี	4) มากกว่า 50 ปี

2.1.3 ตำแหน่ง

1) ผู้บริหาร	2) ครู

2.1.4 สถานภาพสมรส

1) โสด	2) สมรส
3) หม้าย	4) หย่าร้าง/แยกกันอยู่

2.1.5 ระดับการศึกษา

1) ปริญญาตรี	2) สูงกว่าปริญญาตรี

2.1.6 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

1) ไม่เกิน 10,000 บาท	2) 10,001-15,000 บาท

3) 15,001-20,000 บาท	4) 20,001-25,000 บาท
5) 25,001-30,000 บาท	6) มากกว่า 30,000 บาท

2.1.7 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

1) ต่ำกว่า 5 ปี	2) 5- 10 ปี
3) 11-15 ปี	4) 16-20 ปี
5) มากกว่า 20 ปี	

2.1.8 กลุ่มสาระการเรียนรู้และกลุ่มงาน

1) คณิตศาสตร์	2) วิทยาศาสตร์
3) ภาษาต่างประเทศ	4) สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
5) ภาษาไทย	6) พลศึกษาและสุขศึกษา
7) การงานและเทคโนโลยี	8) ศิลปะ
9) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	

2.2 ตัวแปรตาม คือ

สภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการครู ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เพื่อรองรับการกระจายอำนาจในการบริหารและจัดการศึกษา 4 ด้าน คือ

1. งานวิชาการ
2. งานงบประมาณ
3. งานบุคคล
4. งานบริหารทั่วไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการครู หมายถึง ขอบข่ายการปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งปีนการกระจายอำนาจในการบริหาร 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านบุคคล ด้านงบประมาณ และด้านบริหารทั่วไป

2. งานวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานด้านวิชาการมีขอบข่ายเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา การนิเทศการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา และการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับหน่วยงานอื่น

3. งานงบประมาณ หมายถึง การดำเนินงานด้านงบประมาณ มีขอบข่ายเกี่ยวกับการจัดทำและเสนองบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การตรวจสอบ ติดตามประเมินผล การใช้งบประมาณ การบริหารการเงิน การบริหารบัญชี และการบริหารพัสดุและสินทรัพย์

4. งานบุคคล หมายถึง การดำเนินงานด้านบริหารบุคคล มีขอบข่ายเกี่ยวกับการวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ การประเมินผลการปฏิบัติงาน และงานเลขานุการ คณะอนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา

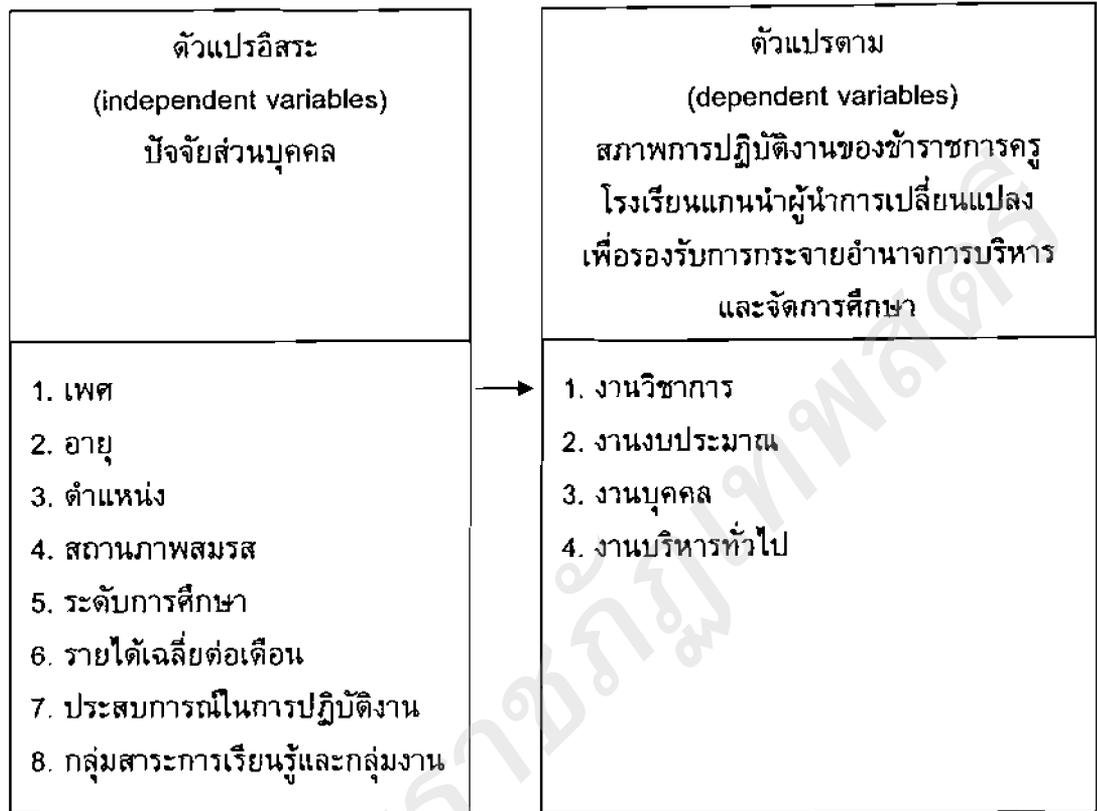
5. งานบริหารทั่วไป หมายถึง การดำเนินงานบริหารงานอื่น ๆ ที่ให้บริการส่งเสริมประสานงาน และอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานของเขตพื้นที่การศึกษามีขอบข่ายเกี่ยวกับการจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร การพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การดูแลอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อม การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา การส่งเสริมสนับสนุน ประสานงานทางการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

6. การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา หมายถึง การกระจายอำนาจ ในการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป จากกระทรวงศึกษาธิการไปยังคณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในรูปแบบการแบ่งอำนาจ และการมอบอำนาจการบริหารจัดการและการตัดสินใจในบางส่วนเท่านั้น เป็นการกระจายอำนาจที่ไม่ได้ขาดจากส่วนกลางทั้งหมด

7. ข้าราชการครู หมายถึง ข้าราชการครูและผู้บริหารโรงเรียนโรงเรียนแกนนำผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับการกระจายอำนาจในการบริหารและจัดการศึกษา 2 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ปีการศึกษา 2551 คือ โรงเรียนสิงห์บุรี และโรงเรียนวัดพรหมสาคร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดที่ใช้วิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงสภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการครูโรงเรียนแกนนำผู้นำการเปลี่ยนแปลง เพื่อรองรับการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ผู้วิจัยศึกษาแนวทางในการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 หมวด 5 ส่วนที่ 1 มาตรา 39 ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550, หน้า 21)

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

สภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการครู โรงเรียนแกนนำผู้นำการเปลี่ยนแปลง เพื่อรองรับการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี แตกต่างกันเมื่อจำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และกลุ่มสาระการเรียนรู้และกลุ่มงาน